

De märkliga bronserna i Sanxingdui

År 1986 gjordes ett uppseendeväckande fynd några mil utanför Chengdu. Ett stort antal bronser av en helt annan typ än dem från den tidiga kinesiska kulturens kärnområde kring Gula floden påträffades, bl.a. den 2,6 m höga figuren nedan.

TEXT: BERTIL LUNDAHL

Sichuans geografi har gjort provinsen till en svårtillgänglig plats genom historien. Kinas mest kände poet genom tiderna Li Bai (Li Po), som själv bodde en del av sitt liv i Sichuan, skrev en ofta citerad dikt som talar om vägen till Shu (Chengdu-området) som mer svårframkomlig än vägen till himlen. Så sent som under andra världskriget kunde Chiang Kai-shek klara sig från att krossas av japanerna genom att tillfälligt flytta huvudstaden till det svårintagliga Chongqing.

Det är därför inte förvånande att en unik kultur utvecklades i Sichuan. Det är känt att det fanns kungadömen här, Shu vid Chengdu och Ba vid Chongqing, vilka på 300-talet f.Kr. erövrades av den allt mäktigare grannen Qin i norr.

Ett tvåtusen år gammalt verk, *Shukungarnas annaler*, av vilket bara fragment återstår, namnger kungar som ska ha regerat i Shu långt tillbaka i tiden, men att datera dessa kungars eventuella regeringstid med någon precision är omöjligt.

Arkeologiska fynd i Sichuan kan dateras 6 000–7 000 år tillbaka i tiden, d.v.s. till den yngre stenåldern (neolitikum). Vid Sanxingdui gjorde man de första uppmärksammade fynden 1929. En bondefamilj fann då ca 400 rituella jadföremål när man grävde en brunn. Ryktet om fyndet spreds och 1934 kom arkeologiska utgrävningar i området igång med den västerländske arkeologen D.J. Graham i en ledande roll. Hundratals ytterligare fynd gjordes vid denna utgrävning. Därefter har platsen undersökts och viss utgrävning har skett vid flera tillfällen men det var först på 1980-talet som de riktigt uppseendeväckande fynden gjordes. På sommaren 1986 påträffade man nämligen två schakt med offergåvor.

Över 400 föremål fanns i det schakt som först upptäcktes. När utgrävningen föreföll att vara till ända fann man ytterligare ett schakt med över 800 föremål.

Det mesta i schakten var bronser, men även föremål av elfenben, jade, keramik, bärnsten m.m. påträffades. Mycket uppseende väckte den 142 cm långa käpp som var täckt med ett skikt av guld. Bland bronserna i det första schaktet var bl.a. 13 brons huvuden med en form som man tidigare inte skådat. Men det var i schakt två som den verkliga sensationen påträffades. Figuren, som syns här till vänster, är 2,6 m hög inklusive sockeln och 1,7 m utan. Man har spekulerat i vad han ska föreställa. Är det en schaman, en kung eller någon gudomlighet? Eller representerar han alla tre i en person. Figuren var av på mitten och man har frågat sig varför den och andra föremål förstördes innan de offerades. Man har också spekulerat i vad han kan ha hållit i händerna eller om han överhuvudtaget höll något i dem.

Många av de brons huvuden och masker man påträffade påminner i formen om huvudet på den här figuren. Vissa huvuden är täckta med en tunn mask av guld. Andra bronsföremål ser ut som djurhuvuden, ibland med besynnerliga utstående ögon. Ett 3,48 m högt bronsträd är också en av de verkliga klenoderna.

När det gäller dateringen av föremålen anser vissa att schakt ett bör vara från ca 1 300 f.Kr. och schakt två från omkring 1 000-talet f.Kr. Andra anser dem vara samtida.

Figurerna finns i Sanxingduis museum, som öppnades 1997. Bilder av fynden finns på: www.china.org.cn/e-sanxingdui